

In het afgelopen anderhalf decennium was het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een centraal document in het ruimtelijke orderingsbeleid voor Vlaanderen. Het werd in die tijdsspanne twee keer gedeeltelijk herzien¹. In het in 2009 bereikte Vlaams regeerakkoord nam de nieuwe bewindsploeg het voornemen op om het beleidsdocument integraal te herzien en om voor het einde van de regeerperiode een ontwerp van nieuw Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vast te stellen². In zijn beleidsnota 2009-2014 schetste de toen aantredende minister van Ruimtelijke Ordening Philippe Muyters een aantal krachtlijnen voor dat project en voor de plaats ervan in het ruimtelijk beleid in zijn geheel³.

'Structuurplanning moet kunnen inspelen op maatschappelijke veranderingen en op nieuwe beleidskeuzes. Om de beleidseffectiviteit te verhogen wil ik daarom het structuurplan omvormen tot een meer strategisch en dynamisch document en tegelijkertijd robuuster maken waarin duidelijke keuzes naar voren worden geschoven voor een legislatuur. Procedures moeten het proces dienen maar mogen niet het voorwerp zijn van proces. Herbronning is wenselijk om het huidige ruimtelijke orderingsinstrumentarium meer te richten op daadwerkelijke realisatie. In het transitietraject naar een nieuw strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan is het belangrijk dat er wordt geleerd uit de ervaring met het huidige plansysteem, onder meer op het vlak van effectiviteit en efficiëntie. Deze kennis is nodig om een doordachte bijsturing mogelijk te maken.' Einde citaat.

De wens tot bijsturing van het plansysteem was een reden om het nieuwe Vlaamse beleidsplan geen 'RSV II' te noemen. Het project van een nieuw beleidsplan voor de lange termijn kreeg gaandeweg de werktitel Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) mee.

Bij een modernisering van het plansysteem komt logischer-

In het Groenboek gaat het ook over een gedeelde visie van de drie bestuursniveaus, die samen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan.

wijze ook de verhouding tussen de planniveaus aan bod alsmede de manier waarop - op elk van die niveaus - aan (beleids)planning wordt gedaan. Toen het RSV werd goedgekeurd, werd gekozen voor planning op de drie bestaande bestuursniveaus, volgens de methodiek van de structuurplanning. Het subsidiariteitsbeginsel (ruimtelijke vraagstukken aanpakken op het geëigende niveau) maar ook de hiërarchie van de plannen (het lagere plan schikt zich naar het hogere) waren daarbij belangrijke uitgangspunten. Die ingrediënten van het plansysteem zijn

bij een actualisering ook voorwerp van onderzoek en komen dus in aanmerking voor aanpassing.

In zijn beleidsnota 2009-2014 raakte de bevoegde minister dat onderwerp dan ook aan. Volgens hem moest onder meer volgend aspect in het onderzoek naar de bijsturing van het plansysteem worden betrokken: 'We hebben (...) te maken met een zwaar subsidair plansysteem met een betrokkenheid van de drie bestuurlijke niveaus. Op deze drie niveaus is er bovendien ook een dubbele planstructuur met structuurplannen en uitvoeringsplannen.'⁴

Groenboek

De Vlaamse regering en de bevoegde minister stellen voor het ruimtelijke orderingsbeleid een partnerschapsmodel voor⁵. Provincie- en gemeentebesturen, de zogenaamde sectoren, het middenveld, burgers... zijn partners bij de totstandbrenging van het ruimtelijk beleid. Dat partnerschapsmodel moet ook gelden bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen⁶.

Behalve dit algemene principe staat er tot nader order weinig concreets op papier over de precieze participatie en inbreng van provincies en gemeenten bij het opstellen van het BRV. Dat belet niet dat de provincies en gemeenten wel degelijk bij het proces worden betrokken. Vertegenwoordigers van de koepelorganisaties (de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies) werden uitgenodigd op de zogenaamde partnerdialogen⁷ in de aanloop

¹ De eerste herziening werd afgerond in 2004, de tweede in 2011. Zie www.rsv.vlaanderen.be (of www.ruimtelijkeordening.be).

² 'De Vlaamse regering 2009-2014. Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden. Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving', blz. 47, te downloaden op www.vlaanderen.be. De ambitie om tot een volledige herziening te komen bestond overigens ook al in de vorige legislatuur; zie wat dat betreft de 'Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening / Monumenten en Landschappen. Beleidsprioriteiten 2005-2006, ingediend door Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening', Parl.St. VI. Parl., 2005-2006, nr. 541/1, blz. 13-14. Die grondige herziening bleek niet haalbaar binnen die legislatuur, zodat naar het einde van de regeerperiode de focus kwam te liggen op het voorbereiden van een insteek voor de volgende legislatuur, zie de 'Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed. Beleidsprioriteiten 2008-2009, ingediend Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening', Parl.St. VI. Parl., 2008-2009, nr. 1899/1, blz. 37-38.

³ Parl. St. VI. Parl., 2009-2010, nr. 198/1, p. 31 (www.vlaamsparlement.be) of www.vlaanderen.be, rubriek 'Vlaamse regering', item 'Beleidsdocumenten'.

⁴ Parl. St. VI. Parl., 2009-2010, nr. 198/1, blz. 31 (www.vlaamsparlement.be) of www.vlaanderen.be, rubriek 'Vlaamse regering', item 'Beleidsdocumenten'.

⁵ Parl. St. VI. Parl., 2009-2010, nr. 198/1, blz. 48 (www.vlaamsparlement.be) of www.vlaanderen.be, rubriek 'Vlaamse regering', item 'Beleidsdocumenten'.

⁶ www.beleidsplanruimte.be (ook te raadplegen via www.ruimtelijkeordening.be), item 'partnerdialoog'.

⁷ www.beleidsplanruimte.be (ook te raadplegen via www.ruimtelijkeordening.be), item 'partnerdialoog'.